

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-91-1>

УДК 339.923

СПІЛЬНА АГРАРНА ПОЛІТИКА ТА РИНОК ЄС: УКРАЇНСЬКИЙ АСПЕКТ

COMMON AGRICULTURAL POLICY AND THE EU MARKET: THE UKRAINIAN ASPECT

Бей Роман Васильович

доктор історичних наук, професор,
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека
Національної академії аграрних наук України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0649-2141>

Roman Bey

National Scientific Agricultural Library of the
National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

Стаття присвячена дослідженню сучасних механізмів реалізації Спільної аграрної політики ЄС, аналіз її впливу на функціонування європейського аграрного ринку, а також обґрунтування напрямів адаптації аграрного сектору України до вимог і стандартів Європейського Союзу. Визначено сутність та основні принципи Спільної аграрної політики ЄС. Охарактеризовано особливості функціонування аграрного ринку України та аграрного ринку ЄС. Здійснено аналіз впливу Спільної аграрної політики (САП) на ринок Європейського Союзу за такими аспектами: напрям впливу, характеристика впливу САП, результат для ринку ЄС. Проведено порівняльну характеристику функціонування аграрного ринку Європейського Союзу та України в розрізі різних критеріїв. Узагальнено проблеми та перспективи інтеграції України до аграрної політики ЄС.

Ключові слова: аграрний сектор, Спільна аграрна політика, ринок ЄС, євроінтеграція, Україна.

The aim of the article is to study the modern mechanisms for implementing the Common Agricultural Policy (CAP) of the European Union, analyze their impact on the functioning of the European agricultural market, and substantiate directions for adapting Ukraine's agricultural sector to the requirements and standards of the European Union. The essence and main principles of the EU Common Agricultural Policy are defined. The main CAP instruments are identified: direct payments to farmers; support for rural development; regulation of agricultural markets; environmental and climate programs; financing of innovation and digitalization of the agricultural sector. The peculiarities of the functioning of the agricultural market of Ukraine and the agricultural market of the EU are characterized. The main challenges are identified, including the need to adapt Ukrainian legislation to EU norms; modernization of production in accordance with European standards; increased competition with European producers; ensuring environmental sustainability of agricultural production; and implementation of modern quality control systems for agricultural products. An analysis of the impact of the Common Agricultural Policy (CAP) on the European Union market was carried out according to the following aspects: direction of impact, characteristics of the CAP impact, and results for the EU market. A comparative analysis of the functioning of the agricultural market of the European Union and Ukraine was conducted according to various criteria: state policy, financial support, quality standards, environmental requirements, farm structure, technological level, market access, main export products, competitiveness, and main challenges. The problems and prospects of Ukraine's integration into the EU agricultural policy are summarized. The main problems include the need for legislative harmonization; adaptation of production to European standards; modernization of enterprises; significant financial costs for certification; increased environmental requirements; and competition with producers from EU countries. The main prospects include increasing exports of Ukrainian products; attracting European investments; modernization of agricultural production; implementation of modern technologies; participation in European agricultural development programs; and enhancing the competitiveness of Ukrainian products.

Keywords: agricultural sector, Common Agricultural Policy, EU market, European integration, Ukraine.

Постановка проблеми. У сучасних умовах європейської інтеграції України особливості актуальності набуває питання адаптації

національного аграрного сектору до вимог і стандартів Європейського Союзу. Аграрний сектор є однією з ключових галузей економіки

України, яка забезпечує продовольчу безпеку держави, формує значну частку експортних надходжень та відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку сільських територій. Водночас інтеграція до європейського економічного простору потребує гармонізації державної аграрної політики, удосконалення механізмів державної підтримки сільськогосподарських виробників, впровадження сучасних екологічних, соціальних і виробничих стандартів відповідно до вимог Європейського Союзу.

Особливе значення у цьому процесі має вивчення механізмів реалізації Спільної аграрної політики ЄС (САП), яка є одним із фундаментальних інструментів регулювання аграрного ринку, забезпечення продовольчої безпеки, підтримки доходів фермерів, розвитку сільських територій та досягнення цілей сталого розвитку. Практика функціонування САП демонструє ефективність комплексного поєднання економічних, соціальних та екологічних інструментів державної підтримки, що є важливим орієнтиром для реформування аграрного сектору України.

Водночас існує низка проблем, пов'язаних із відмінностями у структурі аграрного виробництва, рівні державної підтримки, фінансовому забезпеченні, нормативно-правовому регулюванні, екологічних вимогах та інституційному розвитку аграрних ринків України та ЄС. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження сучасних механізмів реалізації Спільної аграрної політики ЄС, оцінки їхнього впливу на функціонування європейського аграрного ринку, а також визначення перспектив і напрямів адаптації аграрного сектору України до європейських стандартів в умовах поглиблення інтеграційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика функціонування Спільної аграрної політики (САП) Європейського Союзу, її еволюції та впливу на розвиток аграрного сектору України перебуває у центрі уваги вітчизняних і зарубіжних науковців. Особливої актуальності ці дослідження набули в умовах євроінтеграційного курсу України, реформування аграрної політики відповідно до вимог Європейського Союзу та необхідності повоєнного відновлення аграрного сектору.

Одними з перших комплексних досліджень еволюції Спільної аграрної політики ЄС є праці Н.Г. Варшавської, у яких розкрито генезис САП, визначено її основні принципи, цілі та механізми функціонування, а також окреслено ключові орієнтири для адаптації аграрної

політики України до європейських стандартів [1]. Автор наголошує, що імплементація підходів САП повинна здійснюватися з урахуванням національних особливостей розвитку аграрного сектору.

Подальший розвиток досліджень представлений у роботах Т.О. Зінчук та Н.М. Куцмус, які аналізують реформовану Спільну аграрну політику ЄС на період 2023–2027 років [2]. Автори акцентують увагу на нових пріоритетах САП, пов'язаних із досягненням цілей сталого розвитку, екологічною трансформацією сільського господарства, цифровізацією агровиробництва, підвищенням конкурентоспроможності фермерських господарств та забезпеченням продовольчої безпеки.

Значний внесок у дослідження сучасного стану аграрного сектору України в умовах європейської інтеграції зробили О. Сікачина та Т. Гагалюк [3]. У їхньому аналітичному огляді здійснено комплексний аналіз структури аграрного сектору України, визначено особливості функціонування великих агрохолдингів і малих виробників, а також окреслено основні виклики адаптації українського аграрного виробництва до вимог внутрішнього ринку Європейського Союзу.

Практичні аспекти наближення української аграрної політики до вимог ЄС висвітлено у роботах Л. Старікової, яка досліджує механізми гармонізації законодавства України із правом Європейського Союзу, аналізує напрями адаптації державної підтримки аграрного сектору та визначає першочергові кроки щодо імплементації положень Спільної аграрної політики [5].

Окрему групу досліджень становлять праці, присвячені сучасному стану аграрного сектору України в умовах війни та післявоєнного відновлення. У науковій доповіді за редакцією Ю.О. Лупенка узагальнено результати досліджень щодо трансформації аграрного виробництва, забезпечення продовольчої безпеки, розвитку сільських територій та формування механізмів державної підтримки аграрної галузі [9]. Водночас у роботі Н. Столярчук та Р. Чуби проаналізовано структурні зміни аграрного сектору України до та під час війни, визначено основні економічні тенденції розвитку галузі та окреслено перспективи її інтеграції до європейського аграрного простору [6].

Важливе значення для дослідження мають нормативно-аналітичні матеріали та офіційні документи. Зокрема, офіційний портал Європейської Комісії містить актуальну інформа-

цію щодо цілей, інструментів фінансування, напрямів реформування та механізмів реалізації Спільної аграрної політики ЄС [4]. Водночас Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні до 2030 року визначає основні напрями реформування аграрної сфери, орієнтовані на імплементацію європейських підходів, розвиток конкурентоспроможного сільського господарства, стале використання природних ресурсів та інтеграцію до внутрішнього ринку ЄС [7].

Питання гармонізації українського законодавства з *acquis* Європейського Союзу детально висвітлено у дослідженні О. Риковської, О. Фраєр та О. Михайленко, де проаналізовано сучасний стан імплементації європейських нормативно-правових актів у сфері аграрної та екологічної політики, визначено існуючі прогалини та запропоновано напрями їх усунення [8].

Отже, аналіз наукових праць свідчить, що питання розвитку Спільної аграрної політики Європейського Союзу, її реформування та адаптації українського аграрного сектору до європейських вимог достатньо широко досліджуються у сучасній науковій літературі. Разом із тим недостатньо висвітленими залишаються питання комплексної оцінки впливу сучасної моделі САП на функціонування аграрного ринку ЄС в умовах нових викликів, пов'язаних із розширенням Європейського Союзу, війною в Україні, змінами клімату та перспективами повноправного членства України в ЄС. Це зумовлює необхідність подальших досліджень механізмів адаптації аграрної політики України до інструментів Спільної аграрної політики ЄС та оцінки їхнього впливу на конкурентоспроможність українського аграрного сектору.

Метою статті є дослідження сучасних механізмів реалізації Спільної аграрної політики ЄС, аналіз їхнього впливу на функціонування європейського аграрного ринку, а також обґрунтування напрямів адаптації аграрного сектору України до вимог і стандартів Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спільна аграрна політика була започаткована у 1962 році. Її основними цілями є підвищення продуктивності сільського господарства, забезпечення стабільних доходів фермерів, гарантування доступності продовольства для населення та підтримка сталого розвитку сільських територій. Протягом останніх десятиліть САП зазнала суттєвих

реформ, які посилили увагу до екологічної безпеки, кліматичних змін та раціонального використання природних ресурсів. Основними інструментами САП є: прямі виплати фермерам; підтримка розвитку сільських територій; регулювання аграрних ринків; екологічні та кліматичні програми; фінансування інновацій і цифровізації аграрного сектору [4] (табл. 1).

Спільна аграрна політика є ключовим інструментом розвитку аграрного ринку Європейського Союзу. Вона забезпечує стабільність виробництва, підтримує доходи фермерів, підвищує конкурентоспроможність аграрної продукції, сприяє розвитку сільських територій та впровадженню екологічно сталих методів господарювання. Завдяки САП аграрний ринок ЄС характеризується високим рівнем організації, продовольчої безпеки та конкурентоспроможності на світовому ринку.

Україна має значний потенціал у сільському господарстві завдяки родючим ґрунтам, сприятливим кліматичним умовам та високій конкурентоспроможності аграрного виробництва. Україна є одним із найбільших експортерів зернових культур, кукурудзи, соняшникової олії, ріпаку та інших видів сільськогосподарської продукції.

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС співпраця в аграрній сфері значно активізувалася. Українські виробники отримали доступ до європейського ринку за умови дотримання високих стандартів якості, безпечності харчових продуктів, ветеринарних та фітосанітарних вимог.

Водночас інтеграція України до аграрного ринку ЄС супроводжується певними викликами. Серед них [8]:

- необхідність адаптації українського законодавства до норм ЄС;
- модернізація виробництва відповідно до європейських стандартів;
- посилення конкуренції з європейськими виробниками;
- забезпечення екологічної стійкості аграрного виробництва;
- впровадження сучасних систем контролю якості продукції.

Разом із цим відкриваються значні перспективи. Українські виробники можуть розширювати експорт продукції з високою доданою вартістю, залучати інвестиції, отримувати доступ до сучасних технологій, брати участь у європейських програмах підтримки сільського господарства та розвитку сільських територій.

Таблиця 1

Вплив Спільної аграрної політики (САП) на ринок Європейського Союзу

Напрямок впливу	Характеристика впливу САП	Результат для ринку ЄС
Продовольча безпека	Підтримка стабільного виробництва сільськогосподарської продукції та забезпечення безперебійного постачання продовольства	Гарантується продовольча безпека населення та стабільність забезпечення продуктами харчування
Підтримка доходів фермерів	Надання прямих виплат, компенсацій і фінансової допомоги сільськогосподарським виробникам	Зменшення ризику банкрутства фермерських господарств, стабільність доходів виробників
Стабілізація аграрного ринку	Використання механізмів регулювання цін, кризових резервів, підтримки окремих секторів та інтервенцій	Зниження цінових коливань і підвищення передбачуваності функціонування ринку
Конкурентоспроможність продукції	Фінансування інновацій, модернізації виробництва, цифровізації та впровадження сучасних технологій	Підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності європейської аграрної продукції
Єдиний внутрішній ринок	Усунення торговельних бар'єрів між державами-членами та встановлення єдиних правил торгівлі	Вільний рух сільськогосподарської продукції в межах ЄС та розширення внутрішньої торгівлі
Якість і безпечність продукції	Запровадження єдиних санітарних, ветеринарних і фітосанітарних стандартів	Високий рівень захисту здоров'я споживачів та довіра до європейської продукції
Екологічна стійкість	Заохочення екологічно безпечних технологій, скорочення використання пестицидів, охорона ґрунтів і водних ресурсів	Зменшення негативного впливу сільського господарства на довкілля та підтримка сталого розвитку
Розвиток сільських територій	Інвестування в інфраструктуру, підтримка малого фермерства, створення робочих місць і розвиток місцевого бізнесу	Покращення якості життя населення сільських регіонів та зменшення соціально-економічних диспропорцій
Експортний потенціал	Підвищення якості продукції та відповідності міжнародним стандартам	Зміцнення позицій ЄС як одного з найбільших експортерів агропродовольчої продукції у світі
Інноваційний розвиток	Фінансування наукових досліджень, цифрових технологій, точного землеробства та автоматизації	Підвищення ефективності виробництва та прискорення технологічного розвитку аграрного сектору

Джерело: сформовано автором на основі [4; 2]

Особливого значення питання інтеграції набули після початку повномасштабної війни. Європейський Союз тимчасово спростив умови доступу української аграрної продукції на свій ринок, що дозволило підтримати українську економіку. Водночас збільшення обсягів українського експорту стало предметом дискусій серед окремих держав-членів ЄС щодо впливу на внутрішній аграрний ринок.

Це свідчить про необхідність пошуку балансу між підтримкою України та захистом інтересів європейських фермерів.

Протягом останніх десятиліть політика неодноразово реформувалася. Якщо раніше головний акцент робився на збільшенні обсягів виробництва, то сьогодні пріоритетами стали екологічна стійкість, скорочення використання пестицидів, збереження

біорізноманіття та підтримка органічного виробництва [1].

Аграрний ринок ЄС є одним із найбільших і найстабільніших у світі. Він базується на принципах єдиного внутрішнього ринку, що забезпечує вільний рух товарів між державами-членами. Особливістю європейського аграрного ринку є високі вимоги до якості продукції. Усі виробники повинні дотримуватися ветеринарних, санітарних та фітосанітарних норм, а також екологічних стандартів.

Європейський Союз активно підтримує розвиток цифрових технологій у сільському господарстві. Поширюється використання систем точного землеробства, GPS-навігації, автоматизованої техніки, супутникового моніторингу посівів та сучасних інформаційних систем управління господарством. Важливим напрямом діяльності ЄС є підтримка молодих фермерів, розвиток сімейних господарств, кооперації та органічного виробництва. Значні кошти спрямовуються на модернізацію сільської інфраструктури, освіту та професійну підготовку працівників аграрного сектору.

Європейський аграрний ринок характеризується високою конкурентоспроможністю, стабільною державною підтримкою та ефективною системою контролю безпечності харчових продуктів.

Україна володіє одним із найбільших у світі запасів родючих чорноземів. Аграрний сектор забезпечує значну частину валютних надходжень держави та відіграє важливу роль у забезпеченні світової продовольчої безпеки.

Основними товарами українського експорту до країн Європейського Союзу є: зернові культури; кукурудза; пшениця; соняшникова олія; ріпак; соя; продукція птахівництва; мед. Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом розпочався процес гармонізації українського законодавства із законодавством ЄС. Українські виробники поступово впроваджують європейські стандарти безпечності продукції, системи НАССР, сучасні методи контролю якості та сертифікації.

Після початку повномасштабної війни Європейський Союз значно розширив доступ української аграрної продукції на свій ринок. Це стало важливою підтримкою української економіки, хоча одночасно викликало дискусії серед окремих держав-членів щодо конкуренції з місцевими виробниками.

Попри складні умови воєнного часу, український аграрний сектор демонструє високу стійкість, забезпечуючи внутрішній ринок про-

дуктами харчування та зберігаючи значний експортний потенціал [6].

Процес інтеграції України до аграрного ринку ЄС пов'язаний із низкою викликів. До основних проблем належать: необхідність гармонізації законодавства; адаптація виробництва до європейських стандартів; модернізація підприємств; значні фінансові витрати на сертифікацію; підвищення екологічних вимог; конкуренція з виробниками країн ЄС.

Разом із цим інтеграція відкриває широкі можливості. Найважливішими перспективами є: збільшення експорту української продукції; залучення європейських інвестицій; модернізація аграрного виробництва; впровадження сучасних технологій; участь у європейських програмах розвитку сільського господарства; підвищення конкурентоспроможності української продукції.

Особливого значення набуває розвиток переробної промисловості. Україна має перейти від експорту переважно сировини до виробництва продукції з високою доданою вартістю, що дозволить отримувати більші економічні вигоди.

Важливим напрямом також є розвиток органічного виробництва. Україна має значний потенціал для виробництва екологічно чистої продукції, яка користується високим попитом на європейському ринку.

У перспективі вступ України до Європейського Союзу вимагатиме повної інтеграції у механізми Спільної аграрної політики, включаючи систему державної підтримки фермерів, екологічні програми та правила функціонування єдиного аграрного ринку (табл. 2).

Аграрний ринок Європейського Союзу є більш інтегрованим, стабільним і забезпеченим фінансовою підтримкою завдяки Спільній аграрній політиці. Український аграрний сектор має значний природний та експортний потенціал, однак потребує подальшої гармонізації законодавства, модернізації виробництва та розвитку переробної галузі для повної інтеграції до європейського аграрного ринку.

Висновки. Спільна аграрна політика Європейського Союзу є важливим механізмом забезпечення стабільності аграрного сектору, розвитку сільських територій та продовольчої безпеки. Для України адаптація до вимог САП є одним із ключових напрямів європейської інтеграції. Незважаючи на існуючі труднощі, гармонізація аграрної політики, модернізація виробництва та впровадження європейських стандартів створюють умови для підвищення

Таблиця 2

**Порівняльна характеристика функціонування
аграрного ринку Європейського Союзу та України**

Критерій	Аграрний ринок Європейського Союзу	Аграрний ринок України
Державна політика	Регулюється Спільною аграрною політикою (САП), що забезпечує стабільну підтримку фермерів	Формується на основі державної аграрної політики та поступово адаптується до стандартів ЄС
Фінансова підтримка	Значні прямі виплати, дотації, гранти та програми розвитку сільських територій	Державна підтримка є меншою, значною мірою залежить від бюджетних можливостей і міжнародної допомоги
Стандарти якості	Високі вимоги до безпечності, простежуваності та якості продукції	Відбувається гармонізація із стандартами ЄС, однак процес ще триває
Екологічні вимоги	Обов'язкове виконання екологічних програм, вимог щодо захисту довкілля та кліматичної політики	Екологічні стандарти поступово впроваджуються відповідно до європейських вимог
Структура господарств	Переважають сімейні фермерські господарства та кооперативи	Значну роль відіграють великі агрохолдинги поряд із фермерськими господарствами
Технологічний рівень	Широке використання цифрових технологій, автоматизації та точного землеробства	Активне впровадження сучасних технологій, але рівень цифровізації є нерівномірним
Доступ до ринку	Вільний рух сільськогосподарської продукції в межах єдиного ринку ЄС	Доступ до ринку ЄС забезпечується відповідно до Угоди про асоціацію та виконання європейських вимог
Основна експортна продукція	Продукція з високою доданою вартістю, молочні продукти, м'ясо, овочі, фрукти, вина	Зернові культури, кукурудза, пшениця, соняшникова олія, ріпак, соя, мед
Конкурентоспроможність	Висока завдяки державній підтримці, інноваціям та сучасним технологіям	Висока у виробництві зернових і олійних культур, але потребує розвитку переробки
Основні виклики	Скорочення викидів, адаптація до змін клімату, оновлення поколінь фермерів	Військові ризики, модернізація виробництва, адаптація законодавства до норм ЄС, розвиток логістики

Джерело: сформовано авторами на основі [3; 5; 7; 8; 9]

конкурентоспроможності українського аграрного сектору та його успішної інтеграції до єдиного ринку Європейського Союзу.

Україна є стратегічним партнером Європейського Союзу в аграрній сфері та має значний потенціал для інтеграції до єдиного

європейського ринку. Поступове впровадження європейських стандартів, модернізація виробництва, цифровізація аграрного сектору та розвиток переробної промисловості сприятимуть зміцненню конкурентоспроможності української продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Варшавська Н.Г. Спільна аграрна політика ЄС: генезис, основні цільові орієнтири для України. *Економіка і організація управління*. № 2 (22) 2016. С. 215-222.
2. Зінчук Т.О., Куцмус Н.М. Спільна аграрна політика ЄС на 2023-2027 рр.: амбіції і релевантність цілям сталого розвитку. *Економіка агропродовольчої сфери і розвиток сільських територій*. 2023. № 11 (744). 76-96. DOI: <https://doi.org/10.15407/econo myukr.2023.11.076>.
3. Сікачина О., Гагалюк Т. Аналітичний огляд структури аграрного сектора України в контексті Європейської інтеграції. Агрополітичний звіт. Німецько-український агрополітичний діалог. 2025. URL: <https://www.apd-ukraine.de>.
4. Common agricultural policy. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en.
5. Старікова Л. Спільна аграрна політика ЄС і завдання України в контексті євроінтеграції (план наближення політик і гармонізації законодавства). Агрополітичний звіт. Німецько-український агрополітичний діалог. URL: www.apd-ukraine.de.
6. Столярчук, Н., & Чуба, Р. (2026). Структура агросектору України до та під час війни – економічні аспекти. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 354(3), 262-266. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-35>.
7. Стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року від 15 листопада 2024 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>.
8. Риковська О. Аналіз стану сільського господарства України та імплементація нормативно-правових актів ЄС, дотичних до аграрних та довкілєвих питань / О. Риковська, О. Фраєр, О. Михайленко; за ред. М. Белкіна, А. Даниляк. Київ: ГО "Екодія", 2024. 22 с.
9. Розвиток аграрного сектору та сільських територій в умовах воєнного стану й повоєнного відновлення: наукова доповідь / [Ю.О. Лупенко, О.М. Нечипоренко, М.І. Пугачов, та ін.]. К.: ННЦ «ІАЕ», 2023. – 224 с.
10. Федун І.Л. (2026). Євроінтеграція агросектору України як фактор економічної безпеки ЄС. *Економіка та суспільство*, № 85 (2026). 1-6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-183>

REFERENCES:

1. Varshavska N.H. Spilna ahrarna polityka YEES: henezys, osnovni tsil'ovi oriyentyry dlya Ukrayiny. [The EU's Common Agricultural Policy: genesis, main targets for Ukraine]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*. № 2 (22) 2016. S. 215-222
2. Zinchuk T.O., Kutsmus N.M. Spilna ahrarna polityka YEES na 2023-2027 rr.: ambitsiyi i relevantnist tsilyam staloho rozvytku. [The EU Common Agricultural Policy for 2023-2027: ambitions and relevance to the Sustainable Development Goals]. *Ekonomika ahroprodovolchoyi sfery i rozvytok silskykh terytoriy*. 2023. № 11 (744). 76-96. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyuukr.2023.11.076>.
3. Sikachyna O., Gagalyuk T. Analitychnyy ohlyad struktury ahrarnoho sektora Ukrayiny v konteksti Yevropeyskoyi intehtratsiyi. [Analytical review of the structure of the agricultural sector of Ukraine in the context of European integration]. Agropolitical report. German-Ukrainian agropolitical dialogue. 2025. <https://www.apd-ukraine.de>.
4. Common agricultural policy. URL: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy_en.
5. Starikova L. Spilna ahrarna polityka YEES i zavdannya Ukrayiny v konteksti yevrointehtratsiyi (plan nablyzheniya polityk i harmonizatsiyi zakonodavstva). [The EU's Common Agricultural Policy and Ukraine's tasks in the context of European integration (plan for policy approximation and legislative harmonization)]. Ahropolitychnyy zvit. Nimetsko-ukrayinskyy ahropolitychnyy dialoh. URL: www.apd-ukraine.de.
6. Stoliarchuk, N., & Chuba, R. (2026). Struktura ahrosektoru Ukrayiny do ta pid chas viyny – ekonomichni aspekty. [The structure of Ukraine's agricultural sector before and during the war - economic aspects]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 354(3), 262-266. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-35>.
7. Stratehiia rozvytku silskoho hospodarstva ta silskykh terytoriy v Ukraini na period do 2030 roku [Strategy for the Development of Agriculture and Rural Areas in Ukraine for the Period Until 2030] vid 15 lystopada 2024 r. № 1163. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>.
8. Rykovska O. Analiz stanu silskoho hospodarstva Ukrayiny ta implementatsiya normatyvno-pravovykh aktiv YES, dotychnykh do ahrarnykh ta dovkilliyevykh pytan. [Analysis of the state of agriculture in Ukraine and the implementation of EU regulatory legal acts related to agricultural and environmental issues] / O. Rykovska, O. Frayer, O. Mykhailenko; ed. M. Belkina, A. Danylyak. Kyiv: NGO "Ekodiya", 2024. 22 p.

9. Rozvytok ahrarnoho sektoru ta silskykh terytoriy v umovakh voyennoho stanu y povoyennoho vidnovlennya: naukova dopovid. [Development of the agricultural sector and rural areas under martial law and post-war recovery: scientific report] / [Yu.O. Lupenko, O.M. Nechyporenko, M.I. Pugachev, and others]. Kyiv: NNC "IAE", 2023. 224 p.

10. Fedun I.L. (2026). European Integration of Ukraine's Agricultural Sector as a Factor of EU Economic Security. *Economy and Society*, No. 85 (2026). 1–6. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-183>

Дата надходження статті: 31.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 27.09.2026

Дата публікації статті: 07.10.2026